

I РОЗДІЛ.

МІЖНАРОДНІ, ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ ПРО СТАТУС СВІТСЬКОЇ І РЕЛІГІЙНОЇ ОСВІТИ

A. Міжнародні та Європейські документи

Загальна декларація прав людини	7
Міжнародний пакт «Про громадянські і політичні права»	9
Міжнародний пакт «Про економічні, соціальні і культурні права»	10
Декларація «Про ліквідацію всіх форм нетерпимості та дискримінації на підставі релігії чи переконань»	11
Декларація «Про права осіб, що належать до національних або етнічних, релігійних та мовних меншин»	13
Пропозиції державам-членам ООН семінару, проведеного в грудні 1984 року центром з прав людини ООН	14
Підсумковий документ Віденської зустрічі представників держав-учасників Наради з безпеки і співробітництва в Європі	15
Парламентська асамблея ради Європи (сорок четверта чергова сесія) Рекомендація 1202 (1993)	15
Рекомендація 1396 (1999) “Релігія та демократія”. Прийнято Парламентською Асамблеєю Ради Європи 27 січня 1999 р.	16

B. Українські правові документи

Конституція України (витяг)	17
Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації»	18
Закон України «Про охорону дитинства» (витяг)	19
Закон України «Про освіту» (витяг)	20
Закон України «Про загальну середню освіту»(витяг)	21
Закон України «Про позашкільну освіту» (витяг)	22

II РОЗДІЛ.

БАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНИКАМИ, ОСВІТЯНАМИ ТА НАУКОВЦЯМИ

<i>Галковська Т.</i> Думки Міністра освіти України й педагогів про викладання етики	23
<i>Косарева Н.</i> Формування духовності особистості на засадах цінностей українського народу	28
<i>Здіорук С.</i> Проблеми і перспективи взаємодії світської і релігійної	

систем освіти в Україні	34
Саган О. Запровадження "Християнської етики" як актуальна проблема релігійного життя України	43
Решетніков Ю. Релігійний компонент у навчальному процесі: проблемні питання	48
Бабій М. Релігійно-етичні студії в світській школі у контексті свободи совісті	58
Колодний А. Свобода совісті в освіті світської України	64
Єрьоменко А., Щириця Т. Етика в секуляризованій культурі	80
Малахов В. Міркування щодо концепції факультативного курсу "Основи християнської етики"	85
Кисельов О. Про релігійний предмет "Етика віри" у державних школах та консолідацію християнських церков в Україні	88
Крالیук П. Викладання християнської етики як проблема українського суспільства	91
Юраш А. Розвиток інституцій з наукового вивчення релігії в структурі класичного університету	96
Ганулич П. Міжконфесійні труднощі у впровадженні християнської етики в шкільну освіту	105
Филипович Л. Релігієзнавство як наука і навчальна дисципліна в Україні	108
Бистрицька Е. Використання джерелознавчих документів і матеріалів у процесі викладання «Релігієзнавства» у вищій школі .	117
Хазир-Огли Т. Релігійна освіта в середній школі: політичне рішення та шляхи реалізації	126
Ширак Жак. Світськість як основоположний принцип республіки	129
Протилежність думок Форуму атеїстів України і представників української православної інтелігенції:	
А. Звернення форуму атеїстів до Президента України та міністра освіти щодо введення курсу "Християнська етика" в державні школи	133
Б. Звернення представників православної інтелігенції до українського народу на захист ідеї введення шкільного курсу „Етика віри”	136

III РОЗДІЛ.

ДЕРЖАВНА ШКОЛА МАЄ БУТИ СВІТськоЮ

Бабій М., Колодний А., Яроцький П. Про дотримання принципу відокремлення школи від церкви	140
--	-----

<i>Сухомлинська О.</i> “Етика віри”: чи не загроза демократії?	147
<i>Яроцький П.</i> Релігія і мораль: криза традиційних поглядів	150
<i>Гудзик К.</i> Міркування про церковну освіту	156
<i>Щьоткіна К.</i> Що то є “Етика віри”?	158
<i>Гриневич В.</i> Насильно у віру не навернеш (рос.)	165
<i>Мартинюк Е., Никитченко О.</i> Мораль і “християнська етика” у школі	166
<i>Герасимчук Л.</i> Етичні експерименти з дітьми	171
<i>Рябокоть Л.</i> Дорослі вимоги до дитячої моралі	172
<i>Поліщук М.</i> Етика віри (рос.)	174
<i>Міл Дж.</i> Про християнську етику	176
<i>Кислий А.</i> Конвергенція світської та релігійної духовної освітніх систем і стан суспільної моралі	177

IV РОЗДІЛ.

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ПОТРЕБУЄ ХРИСТИЯНСЬКУ ЕТИКУ

<i>Ісиченко Ігор, архієпископ.</i> Чи навчать вірити в школі?	183
<i>Армор А.</i> Біблія і виховання характеру в школах та університетах (рос.)	185
<i>Гузар Любомир, кардинал.</i> За християнську етику в українській культурі. Відповідь Кларі Гудзик	192
<i>Крижановский Р., Павлюк П.</i> Розвиток духовно-світської освіти: проблеми і перспективи (рос.)	196
<i>Томпсон Р.</i> Хто побудує краще “завтра”? (рос.)	204
<i>Васьків А.</i> “Християнська етика” і “Етика” в школі: pro і contra	211
<i>Гузенко Л.</i> Велика переміна: що робити і з чого почати? (рос.)	216
<i>Докаш В., Позняк Я.</i> Світська та теологічна освіта: взаємодія чи конфронтація?	220
<i>Колонова А.</i> Не боятися знань	224
<i>Сверстюк Є.</i> Про християнську етику в школі	226
<i>Кириленко С., Команєва О.</i> Проблемні аспекти створення навчального курсу “Етика віри”	229
<i>Веселаго Н., Мартьянов П.</i> Проблеми викладання курсу християнської етики в освітніх закладах Одеського регіону	235
<i>Филипович Л., Гаврілова Н.</i> Розвиток православної освіти в сучасній Україні	242
<i>Шнурова О.</i> Релігієзнавча освіта як фактор формування особистості	256

V РОЗДІЛ.**МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ І МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ ШКІЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНОГО ЦИКЛУ**

Мета і засади шкільного курсу “Етика”	263
Бех І., Ганнусенко Н., Чорна К. Концепція виховання гуманістичних цінностей учнів загально-освітньої школи	265
Закович М. Релігійна освіта у соціальних концепціях християнських церков України	282
Кулагіна Г. Етика віри: етимологія концепту (на прикладі Старого і Нового Завітів)	294
Ятищук А., Ятищук О. Виховання духовності у дітей молодшого шкільного віку	299
Саннікова Т. Досвід викладання християнської етики в світській школі	305
Климишин І. Потреба в шкільному міні-курсі “Думки вчених про першооснови буття”	312
Недавня О. Релігійно-церковна проблематика у світських предметах середньої школи за новою програмою	318
Жалко-Титаренко В., Лісовський А., Рудий Б. Необхідність внесення креаціоністичних ідей до підручників	326
Концепція змісту навчальних курсів духовно-етичного спрямування. Проект	332
Концепція курсу «Основи християнської етики». Проект ..	348
Висновки–міркування по слідах міжнародної науково-практичної конференції «Релігійний компонент в світській освіті і вихованні» (професор А.Колодний – голова Оргкомітету конференції)	358